

A transzeurópai információhálózat kialakítása

Az Európai Uniónak az iparért, távközlésért és információtechnológiáért felelős, *Bangemann* névvel fémjelzett bizottsága megvitatta az információs társadalom megvalósítását megalapozó módszerekkel, valamint az Európai Parlamenthez és az Európai Bizottsághoz a transzeurópai távközlési hálózat kiépítésével kapcsolatosan eddig beérkezett javaslatokat, majd ezekről jelentést készített.

Az információs társadalom megvalósítását megalapozó módszertan leírja, hogy a közösség hogyan hasznosíthatja legjobban erőforrásait, és milyen utak vezetnek az információs társadalom megvalósításához. A legtöbb területen az új szolgáltatások kereskedelmi bevezetése és hasznosítása elég jelentős és figyelemfelkeltő ahhoz, hogy ne legyen szükség külön akciókra a támogatásukhoz. Mégis azon új közösségi szolgáltatások egy része, amelyek megvalósítása magánbefektetéseket, magánberuházásokat követel meg, bizonyos közösségi támogatásra, sőt hatósági segítségre is szorul.

Az Európai Unió segítséget nyújthat:

- az információk nyilvántartásában,
- a meghatározott témakörökben érdekelt partnerek összehozásában,
- a közösségi projektek irányításában és esetenként pénzügyi támogatásában.

Mindehhez a következő pénzügyi források állnak rendelkezésre:

- a transzeurópai hálózat megvalósításához az Európai Bizottság által az 1995–99. évekre megszavazott 450 millió ECU,
- a 4. K+F keretprogram, az ACTS program és az ESPRIT program pénzügyi összegei,
- a Szerkezetfejlesztési Alap és a Kohéziós Alap pénzei,
- az Európai Beruházási Bank és az Európai Beruházási Alap támogatásai és hitelei.

A jelentés kiemeli a közösségi érdekeltségű témaköröket, és javaslatokat tesz speciális részprogramok indítására. A részprogramok közül nem lehet egyet sem eleve kiemelni, a felmerülő igények alapján kell rangsorolni őket.

Az indításra javasolt részprogramok

A felhasználói területen

- *Egyetemi-kutatóintézeti információhálózat*, fejlett, egész Európát lefedő, multimédia-szolgáltatások átvitelére alkalmas, a könyvtárakat is hozzáférhetővé tevő hálózat kiépítése.
- *Távoktatás*, az egyének, iskolák, felsőfokú intézmények stb. számára egyaránt elérhető, fejlett, egész Európát lefedő oktatási rendszer kialakítása, amely lehetőséget nyújt az oktatási

intézmények hallgatói mellett a kis-, közép- és nagyvállalatok, valamint az államigazgatás dolgozóinak képzésére és továbbképzésére is. Az információs társadalom által megkövetelt új *oktatási, képzési módszer* kifejlesztése.

- *Egészségügyi telematika*, közös szabványokon alapuló, egész Európát lefedő, a távdiagnosztizálást és távgyógyítást elősegítő, a gyakorló orvosok, kórházak és szociális központok által igénybe vehető elektronikus egészségügyi módszertan, hálózat és rendszer megtervezése.
- *Közlekedési és szállítási telematika* kialakítása, amely egész Európában elősegíti a közlekedés és szállítás szervezését, logisztikai segítséget nyújt a szállítmányozási iparnak, és ezáltal többletértéket teremt. A rendszernek és szolgáltatásainak további célja a közös *európai szállítmányozási politika*, az együttműködési készség megteremtése.
- *Környezetvédelmi telematika* kialakítása, amely hozzájárulhat az európai környezet folyamatos megfigyeléséhez, a károk feltárásához, a környezetvédelem irányításához, és a károk gyors elhárításához.
- A *táv munka*, a távközlési hálózattal összekötött otthoni és kihelyezett munkahelyek megteremtése, új rugalmas munkalehetőségek és munkamódszerek kifejlesztése. A munkahelyek decentralizálása, ami a munkahelyre való közlekedés elmaradásával hozzájárulhat a környezeti károk csökkenéséhez.
- *Kis- és középvállalati telematikai szolgáltatások megszervezése*, amelyek hozzájárulhatnak a vállalatok, a hatóságok, vevőkörük és szállítóik stb. közötti elektronikus kapcsolatok kiépítéséhez, ide értve a **műszaki, gazdasági és piaci** információk megszerzését is.
- *Transzeurópai közhivatali, közintézményi hálózat* kialakítása, amely közvetlen kapcsolatot teremt a közigazgatás végző – elsősorban európai uniós – egységek között, elősegíti azok adat- és információcseréjét és nyilvántartási munkáját.
- *Elektronikus tenderezési módszer* kifejlesztése, ami leegyszerűsíti a közintézmények és szállítók közötti versenytárgyalások lebonyolítását.
- *Városi információs hálózatok* kialakítása, amelyek regionális, nemzeti, esetleg európai szinten összekötik az egyes háztartásokat, üzleteket, szolgáltatókat, adminisztratív és szociális intézményeket, és lehetővé teszik a vásárlások és fizetések elektronikus lebonyolítását, hozzáférhetővé teszik a multimédia-információkat, oktatási, kulturális, szórakoztató, idegenforgalmi stb. szolgáltatásokat.

- A *könyvtári szolgáltatások továbbfejlesztése* egész Európára kiterjedően, amelyek megfelelően szakosítva hozzáférhetővé teszik az ismeretek tárházát, elősegítve a polgárok műszaki, gazdasági, kulturális és szociális fejlődését.
- *Munkapiaci adatszolgáltató hálózat* megszervezése, amely európai méretekben tartja nyilván a munkaerő-szükségletet és -kínálatot, csökkenti a munkanélküliséget.
- *Új hozzáférési módszerek* kialakítása, amelyek például egyes e célra kialakított helyeken, (hitel)kártyák felhasználásával nyilvánosan teszik lehetővé egyes elektronikus szolgáltatások elérését.

Az alapszolgáltatások területén

- *Transzeurópai kapcsolt távközlési hálózat* kialakítása, amely lehetővé teszi az e-mail és a fájlátvitel széles körű lebonyolítását, valamint az adatbankok és videoszolgáltatások online elérését, megfelelő személyazonosítással, adatvédelemmel és információbiztonsággal, akár nyilvános állomásokról is.
- Az alapszolgáltatások progresszív továbbfejlesztése *multimédia-szolgáltatásokká*, amelyek felölelik a multimédia-levelezés, a nagy sebes-

ségű fájlátvitel, az igény szerinti videoműsor-szolgáltatások stb. lebonyolítását. Támogatni kell egyes szolgáltatások, például a gépi fordítás, a beszéd- és grafikafelismerés multimédia-szolgáltatásokba való integrálását.

- Általános és biztonságos *elektronikus személyazonosító* rendszer kialakítása válik szükségessé az elektronikus úton elérhető szolgáltatások megsokasodásával.

Hálózati területen

- *Transzeurópai ISDN-hálózat* kiépítése, amely képes lesz kapcsolt digitális rendszerben az új, szélessávú szolgáltatások lebonyolítására is. A jelenleg szigetszerűen kialakuló ISDN-hálózatok európai méretű integrálása.
- Az *ATM és más szélessávú rendszerek* kereskedelmi alapú meghonosítása, amelyek majd lehetővé teszik a különböző célú fix, mobil és műholdas szolgáltatások egy közös, szélessávú, nagy sebességű hálózatba való integrálását.

/Trans-European telecommunications networks. = CORDIS Focus, 40. sz. 1995. június 16. p. 19–20./

(Reich György)

Bevezetés a Szabványos Általános Feltáró Nyelvbe

Háttér

Az *SGML (Standard Generalized Markup Language)* a különböző szövegkezelési eljárásokból született meg, az egymással nem kompatibilis szövegformátumokból fakadó elektronikus információkezelési problémák megoldása céljából. Ahhoz, hogy az információátadás a heterogén hardver- és szoftverkönyezeteken belül és a különféle szervezetek között világszinten is sikeresen megvalósítható legyen, a dokumentumszerkezeteket egységes, szabványos módon kell meghatározni. A túlságosan egyszerű szerkezet nem felel meg. Egyrészt korlátozza a szerző, illetve a dokumentumalkotó munkáját, másrészt pedig egy-egy dokumentumot nem minden olvasó keres ugyanabban a formátumban. A szabványos dokumentumszerkezet létrehozásánál mind a szerzők, mind az olvasók igényeit figyelembe kell venni. A struktúrának közvetítenie kell a dokumentum készítőjének elképzeléseit az olvasónak, illetve az olvasó számára lehetővé kell tennie a különféle információkeresési módszerek használatát, például a tartalom vagy a szerkezet alapján történő keresést.

A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (International Standard Organization = ISO) Szöveg és Iroda Rendszerek Albizottsága (Subcommittee of Text and Office Systems) munkája eredményeként 1986-ban született meg az ISO 8879, a Szabványos Általános Feltáró Nyelv. Az ISO 8879 szabvány meghatározza, hogy egy dokumentumot hogyan oszthatunk fel két részre: egyrészt arra, amely a szöveget (vagy más információs formát) tartalmazza, másrészt arra a részre, amely megadja a dokumentum struktúráját anélkül, hogy bármilyen szövegkezelő eljárással kapcsolatban lenne. Az SGML függetleníti az információt a közzététel és a továbbítás eszköztől, lehetővé teszi a dokumentumszerkezet kódolását és gépről gépre történő ellenőrzött átvitelét. Az információ kezelése, aktualizálása és fenntartása egy semleges SGML adatbázis keretén belül történik, szállítható papírhordozón, CD-ROM-on vagy hálózaton. Röviden a következő fő jellemzőkkel határozható meg:

Szabványos

- az SGML nemzetközi szabvány (ISO 8879).